

ΓΙΑΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Ιούλιος 2007)

Συγγραφέας: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

Η παράγραφος 1 του άρθρου 24 του Συντάγματος, όπως ισχύει μετά την πρόσφατη αναθεώρηση του 2001, ορίζει ότι «Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη φύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας...». Με τη συνταγματική διάταξη αυτή η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος δεν αποτελεί μόνον υποχρέωση του κράτους αλλά και δικαίωμα του καθενός. Το κράτος και ειδικότερα η εκάστοτε κυβέρνηση εξακολουθεί μεν να έχει υποχρέωση προστασίας (λήψη ιδιαίτερων προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον), αλλά δεν είναι αποκλειστικός διαχειριστής. Καθένας έχει δικαίωμα να προστατεύει το περιβάλλον και να προσφεύγει στη Δικαιοσύνη με την ιδιότητα του πολίτη, ανεξάρτητα από τις σχετικές ενέργειες του κράτους.

Έτσι, θα μπορούσα πιθανόν να εγείρω αγωγή αποζημίωσης για τη βλάβη που μου προξενεί η πρόσφατη καταστροφή της Πάρνηθας, η οποία μου στερεί το φυσικό περιβάλλον. Όμως, επειδή είναι πράγμα δύσκολο, γιατί ακόμη δεν γίνεται αποδεκτή από τα δικαστήρια η *actio popularis*, περιορίζομαι στο να ασκήσω έντονη και καλόπιστη κριτική κατά της κυβέρνησης για το διορισμό του Υπουργού Περιβάλλοντος ως συντονιστή της αναδάσωσης των καμένων δασικών εκτάσεων, παρά το γεγονός ότι αρέσκεται μονό σε επαίνους και εξαγριώνεται όταν κριτικάρουν το έργο του (λ.χ. περίπτωση εφημερίδων «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑΣ» και «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ»). Δεν διστάζει να ασκήσει έντονη κριτική ακόμη και στο ΣΤΕ, όταν δεν του είναι αρεστή η γνώμη ή οι αποφάσεις του δικαστηρίου αυτού.

Ο διορισμός του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ ως συντονιστή της αποκατάστασης των δασών, που αποτελούν το σημαντικότερο τμήμα του φυσικού περιβάλλοντος, είναι επιτυχής για την κυβέρνηση αλλά ατυχής για το περιβάλλον, για τους ακόλουθους λόγους:

Η κυβέρνηση ομολογεί τα λάθη της σχετικά με την αποτροπή της πυρκαγιάς στην Πάρνηθα, πλην όμως, για το κομματικό όφελος, θυσιάζει το περιβάλλον. Έτσι, δεν αναθέτει την αναδάσωση σε ένα πρόσωπο που έχει δείξει ικανότητες αποτελεσματικής περιβαλλοντικής διαχείρισης και με αναγνωρισμένη προσφορά στο περιβάλλον, αλλά στον Υπουργό ΠΕΔΩΧΕ, γιατί έχει καταφέρει να διατηρήσει την προς τα έξω καλή εικόνα του επιτυχημένου γενικά πολιτικού. Αυτό οφείλεται κυρίως στο ότι έχει περιορίσει το ΥΠΕΧΩΔΕ σε Υπουργείο Δημοσίων Έργων και ειδικότερα σε Υπουργείο Οδικών Αξόνων σε βάρος του περιβάλλοντος. Οι περιπτώσεις όπου αναγκάζεται να πάρει μέτρα πολιτικής αφορούν πολιτικές που είτε προάγουν τις πελατειακές σχέσεις είτε έχουν εισπρακτικό χαρακτήρα. Έτσι, για παράδειγμα, με το πρόσχημα του εκσυγχρονισμού του κτηματολογίου επιβάλλει το κτηματόσημο, ενώ εδώ και τρία χρόνια εξαγγέλλει τη δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου για τις άδειες οικοδομής, το οποίο δεν προωθεί λόγω του πολιτικού κόστους (άρνηση ΤΕΕ).

Στον τομέα του περιβάλλοντος δεν λαμβάνει μέτρα προστασίας, αλλά περιορίζεται μόνον σε θεσμικές ρυθμίσεις. Η κακοποίηση του ελλαδικού χώρου και η αθλιότητα της περιβαλλοντικής κατάστασης συνεχίζονται σε σημείο που αναγκάζεται ο Έλληνας Επίτροπος Περιβάλλοντος και ομοϊδεάτης του να τον εγκαλέσει για την περιβαλλοντική αδιαφορία του.

Στον τομέα της χωροταξίας και πολεοδομίας το έργο του είναι είτε μηδαμινό είτε εξαγγελτικό και επικοινωνιακό. Δεν εφαρμόζει τα εγκεκριμένα περιφερειακά χωροταξικά σχέδια, αλλά αφήνει να σκονίζονται στα συρτάρια του ΥΠΕΧΩΔΕ δεκάδες Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) και Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτών Πόλεων, καθόσον δεν υπάρχει πολιτική βούληση προώθησής τους. Οι πόλεις συνεχώς διογκώνονται και υποβαθμίζονται και συνεπώς δεν παρέχουν το πλαίσιο για άνετη και δημιουργική διαβίωση των κατοίκων. Η αυθαίρετη δόμηση συνεχίζει να επιβεβαιώνει τη νομιμοποίηση της παρανομίας και τη γελοιοποίηση της νομιμότητας. Το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας έχει εντελώς ξεπεραστεί. Η Αθήνα γιγαντώνεται ανεξέλεγκτα και ο ΥΠΕΧΩΔΕ περιορίζεται ενόψει των εκλογών σε εξαγγελίες εκπόνησης χωροταξικών σχεδίων, ενώ γνωρίζει ότι αυτά δεν προλαβαίνουν ούτε καν να εγκριθούν, πόσω μάλλον να εφαρμοστούν, καθόσον οι εκλογές είναι πολύ κοντά.

Η έλλειψη περιβαλλοντικής ευαισθησίας του Υπουργού διαπιστώνεται με τις κατά καιρούς τοποθετήσεις του (αναθεώρηση άρθρου 24 Συντάγματος, νομοσχέδιο

για τον αιγιαλό και την παραλία, ειδικό χωροταξικό για τον τουρισμό, έκδοση υπουργικής απόφασης -μετά τη λήξη της προθεσμίας που επιβάλλει ο νόμος για τις ΜΠΕ- που αφορά τις εγκαταστάσεις σταθμων κεραιών κ.λπ.).

Από την άλλη πλευρά, ο ΥΠΕΧΩΔΕ είναι φανατικά αντίθετος με τον διαχωρισμό του περιβάλλοντος από τα δημόσια έργα. Σε όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι δυο συγκρουόμενες και με διαφορετικούς στόχους κρατικές δραστηριότητες υπάγονται σε διαφορετικά Υπουργεία. Το Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ, όπως είναι οργανωμένο και (υπο)λειτουργεί, δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις για το περιβάλλον, όπως τις εννοεί η ως άνω συνταγματική διάταξη του άρθρου 24 και, συνεπώς, η οργάνωση και λειτουργία του, με έμφαση στα δημόσια έργα σε βάρος του περιβάλλοντος, είναι αμφίβολης συνταγματικότητας.

Σύμφωνα με το άρθρο 24 του Συντάγματος, το κράτος έχει υποχρέωση να διασφαλίσει την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος με τη λήψη των πρόσφορων για το σκοπό αυτό μέτρων, στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Στο ΥΠΕΧΩΔΕ ανήκουν τα δημόσια έργα, όχι όμως και το σημαντικότερο τμήμα του φυσικού περιβάλλοντος, δηλαδή τα δάση και οι δασικές εκτάσεις. Συνεπώς, όπως είναι διαρθρωμένο το ΥΠΕΧΩΔΕ, δεν παρέχει την προστασία όπως την εννοεί η πιο πάνω συνταγματική διάταξη. Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητη η δημιουργία αυτοτελούς Υπουργείου Περιβάλλοντος, στο οποίο να υπαχθούν και τα δάση και οι δασικές εκτάσεις.

Συμπερασματικά, ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ φημίζεται για την επικοινωνιακή ικανότητα και όχι την περιβαλλοντική ευαισθησία και δραστηριότητά του. Έχει καταφέρει να διατηρεί την εικόνα του σοβαρού πολιτικού που μπορεί να κερδίσει κεντρικούς ψηφοφόρους γι' αυτό και του ανατέθηκε ο συντονισμός της αναδάσωσης της καμένης περιοχής της Πάρνηθας. Έτσι, είναι επιτυχής η ανάθεση από την κυβέρνηση στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ του ρόλου του συντονιστή της αναδάσωσης, η οποία βέβαια δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί, αλλά ατυχής για το περιβάλλον.

Άλλωστε, πρόσφατα ο Υπουργός δήλωσε στον Τύπο ότι «... Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει κανένας δασικός χάρτης... θα πρέπει να αποφασίσουμε ποια χρονολογία θα αποτελέσει τη βάση για να γίνουν οι δασικοί χάρτες...». Μέχρι όμως να αποφασιστεί αυτό, ποιος ξέρει, μπορεί να μη χρειαστούν οι δασικοί χάρτες, λόγω της συνεχούς

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

καταστροφής των δασών και των δασικών εκτάσεων.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα Ελευθεροτυπία στις 11 Ιουλίου 2007, σ. 10.